

Afstudeerproject.

DeMorgen.
Zeno.

**Wordt Aberdeen het Detroit
van het Verenigd Koninkrijk?**

Inleiding

11 september vorig jaar: klaar om België het komende semester in te ruilen voor het Schotse Aberdeen. Wat ik al weet van Aberdeen? Bitter weinig. Schotland in z'n geheel is voor mij nog onbekend terrein. Wat ik wel al met zekerheid kan zeggen, is dat Aberdeen een degelijke voetbalploeg heeft, dat het een havenstad is, en - als ik de Erasmusstudenten van vorig jaar mag geloven - dat Aberdeen een grijze maar aangename studentenstad is.

Bovengenoemde zaken zijn in de eerste weken van mijn verblijf meteen bevestigd. De havenstad in het noordoosten van Schotland is in korte tijd een volwaardige thuis geworden. Met zijn 230.000 inwoners is Aberdeen de derde grootste stad van Schotland, na Edinburgh en Glasgow. Geen grootstad dus, maar toch vind ik dat Aberdeen een groot journalistiek potentieel heeft. Een potentieel dat ik onderschatte voor ik op Erasmus vertrok.

Aberdeen verkeert in een bijzonder moeilijke periode op socio-economisch vlak. De oliecrisis, die startte in juni 2014, heeft de stad nog altijd in z'n greep. De werkloosheid is gestegen en op vlak van voedselarmoede kunnen we ook spreken van een crisis. Ik heb de kloof tussen arm en rijk nergens zo duidelijk gezien als in Aberdeen. In het centrum, waarin grijze massieve gebouwen het straatbeeld bepalen, zijn dure SUV's van merken als Range Rover, BMW en Audi eerder de norm dan de uitzondering. En dat terwijl enkele kilometers verder de buitenwijken te kampen hebben met buitensporige armoede.

Alsof deze socio-economische situatie nog niet pijnlijk genoeg is voor Aberdeen, zal de havenstad opnieuw recht in het hart getroffen worden, en dit keer door de brexit. Opnieuw een opdoffer dus. Voor mij de ideale gelegenheid om op reportage te gaan en de lezers te laten kennismaken met de Britse stad die het meest getroffen zal worden door de brexit, en dat terwijl 61% van de inwoners tegen de brexit stemde. Ik sprak met mensen die de veranderingen in Aberdeen aan de lijve ondervinden en vroeg hen hoe zij met de moeilijke economische situatie omgegaan, en hoe zij de toekomst zien van Aberdeen.

▸ De grijze massieve gebouwen bepalen het straatbeeld van Union Street, de drukste winkelstraat van Aberdeen

▸ Een overzicht van de haven, getrokken vanuit een oude militaire batterij op een heuvel net buiten de stad

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inhoudsopgave	3
Mission Statement	4
Bronnenonderzoek	5-6
Bronnenlijst	6
Formatomschrijving	7-8
Journalistiek product	9-11
Verantwoording	12
Logboek	13
Bijlagen	14-19

Mission Statement

Het idee om mijn afstudeerproject over Aberdeen, Schotland of het Verenigd Koninkrijk te schrijven, zat al een poosje in mijn hoofd. Als er een interessant onderwerp de kop zou opsteken, zou ik die kans met twee handen grijpen. Na een heleboel research besluit ik een artikel te schrijven over de socio-economische situatie in het Schotse Aberdeen. Een artikel met een human interest-basis. Maar hoe zal ik mijn afstudeerproject precies aanpakken?

Werktitel

Daling olieprijs en brexit zorgen voor socio-economische onrust in Aberdeen

Uitgebreide onderwerpsomschrijving

Door de daling van de olieprijs de voorbije jaren zijn er veel jobs verloren gegaan in Aberdeen. De werkgelegenheid is sterk gedaald omdat oliebedrijven alsmaar minder investeren in nieuwe projecten. De stad Aberdeen is ook bijzonder afhankelijk van de haven. Als het goed gaat met de olie-industrie, gaat het goed met Aberdeen. Dat bewezen de jaren voor de oliecrisis. In 2012 had Aberdeen de meeste miljonairs per 100.000 inwoners in het Verenigd Koninkrijk, daarmee deden ze beter dan Londen. En Aberdeen werd drie jaar geleden nog uitgeroepen tot rijkste stad van Schotland, rijker dus dan bijvoorbeeld het toeristische Edinburgh. Maar drie jaar geleden voelde Aberdeen de gevolgen van de oliecrisis nog niet zoals ze die nu voelen.

Kranten als The Guardian en The Scotsman berichten regelmatig over de veranderende socio-economische situatie in Aberdeen. Over hoe de werkloosheid stijgt en hoe voedselarmoede een groot probleem wordt in de havenstad. Aberdeen is nationaal nieuws in het VK. Ik zal het zwaartepunt van mijn artikel in de human interest-zijde van dit verhaal leggen. Hoe de 'gewone' mensen de zware periode waarin Aberdeen zit, aanvoelen. Ik wil mensen interviewen die in de olie-industrie gewerkt hebben of nog steeds werken. De insteek van de voedselbanken en voedselarmoede lijkt mij ook interessant.

Verantwoording medium en format

Mijn afstudeerproject zal een print-artikel voor De Morgen zijn, waarschijnlijk de weekendbijlage, Zeno. Radio zou moeilijk zijn aangezien de mensen die ik zou interviewen uiteraard Engelstalig zijn. Ik heb ook niet het gevoel dat dit onderwerp om beeld schreeuwt, en het belangrijkste van allemaal: print is het medium waar ik mij het best bij voel.

De Zeno, de weekendbijlage van De Morgen, is het ideale format voor mijn artikel. Het zal een lang artikel zijn van minstens twee pagina's, en het is een ietwat diepgravend artikel dat geen pure actualiteit is, maar wel actueel is door de brexit. Ook de menselijke verhalen die ik zal brengen passen ook goed bij de Zeno.

Actieplan

Hoe zal ik te werk gaan de volgende maanden? Eerst en vooral zal veel research een goede en belangrijke basis zijn voor mijn artikel. Vooral om mijn artikel hard te maken, zijn cijfers van bijzonder belang. Genoeg research om die cijfers toe te lichten is ook heel belangrijk.

Naast research, zijn uiteraard interviewees het allerbelangrijkste. Via kennissen, kan ik in contact komen met iemand die al vele jaren in de olie-industrie gewerkt heeft. Daarnaast zal ik een bezoekje brengen aan een relatief grote voedselbank om te informeren hoe het zit met de voedselarmoede in Aberdeen.

Bronnenonderzoek

De bronnen die ik heb geraadpleegd voor mijn research, zijn vooral online bronnen. Online artikels van The Guardian en de BBC kwamen regelmatig aan bod in mijn onderzoek. Daarnaast heb ik de website gebruikt van de Aberdeense overheid. Die raadpleegde ik voor mijn cijfermateriaal over bijvoorbeeld de werkloosheid in Aberdeen.

Naast de online bronnen, sprak ik uiteraard met meerdere mensen die de socio-economische situatie in Aberdeen aan de lijve ondervinden. In mijn artikel komen drie interviewees aan bod, maar in totaal sprak ik met tientallen mensen, vaak in een informele context.

Alle geraadpleegde bronnen staan in een lijst op de volgende pagina.

Bronnen voor cijfermateriaal

Om mijn artikel hard te kunnen maken, is cijfermateriaal van cruciaal belang. Mijn artikel heeft een economische toets aangezien het over de socio-economische situatie in Aberdeen gaat. Cijfers over de olie-industrie, de brexit, werkgelegenheid, armoede en voedselarmoede zijn essentieel.

De belangrijkste bron qua statistieken is de website van de Aberdeense overheid. Zij brengen elk jaar cijfers uit over de werkloosheid. In december stond er een mooi overzicht van de werkloosheid van de voorbije jaren op hun website. Maar dat overzicht staat niet langer op de site, nadat die vorige maand vernieuwd is. Wat wel nog online staat, is de werkloosheidsgraad van de periode april 2016-maart 2017.

Naast de Aberdeense overheid, was ook de Britse denktank Centre for Cities van uiterst belang. Zij brachten een rapport uit waarin staat dat Aberdeen de Britse stad zal zijn die het meest getroffen zal worden door de brexit. Dit rapport is de kapstok voor mijn artikel. Aberdeen dat al jaren in een crisis zit, zal opnieuw een opoffer krijgen door de brexit. En dat terwijl 61% van de inwoners tegen de brexit stemde.

Voedselarmoede is een belangrijk onderdeel van mijn artikel en onderzoek. Ik bezocht een van de grootste voedselbanken van Aberdeen, waar ik uiteraard vooral sprak met mensen, maar dat komt later aan bod. Via de voedselbank kwam ik uit bij een rapport van Food Poverty Action Aberdeen, een partnerorganisatie van alle voedselbanken en andere organisaties die vechten tegen voedselarmoede. Zij deden een specifiek onderzoek in juli 2017. Een onderzoek waarin het aantal uitgedeelde voedselpakketten aan bod komt. Perfect om aan te tonen hoe voedselarmoede een groter wordend probleem is in Aberdeen.

Om de evolutie van de olieprijs te begrijpen, las ik uiteraard verschillende online artikels, maar de eigenlijke koers volgde ik op de website van de Nasdaq. De olieprijs bepaalt simpelweg de socio-economische situatie in Aberdeen. Door de inzinking, die werd ingezet in 2014, is Aberdeen op economisch vlak ook weggezakt.

Online artikels

Online artikels van onder meer The Guardian, de BBC en The Times hebben een groot aandeel in mijn bronnen. Die artikels hielpen mij om bovenstaande cijferbronnen te begrijpen. Ze brachten ook nieuwe en belangrijke informatie naar boven. In een artikel van de BBC bijvoorbeeld werd een perfect overzicht gegeven van hoe de Schotten en de inwoners van Aberdeen gestemd hebben in het brexit-referendum. En The Guardian bericht regelmatig over de voedselarmoede in Aberdeen. De achteruitgang van het rijke Aberdeen krijgt dus wel wat aandacht in de nationale Britse media.

Geïnterviewden

De belangrijkste bronnen voor mijn afstudeerproject zijn mijn interviewees. Ik deed drie echte interviews voor mijn artikel, maar daarnaast sprak ik met tientallen inwoners van Aberdeen. Dit vaak in een informele context.

Mijn eerste interview deed ik met Sandeep Ghotey, die al twaalf jaar lang in Aberdeen woont. Ik leerde hem kennen via een kennis uit mijn klas. Toen ik hem belde, was hij niet meteen bereid om een interview te doen. Laat ons zeggen dat hij een teruggetrokken persoon is. Na lang aandringen, kreeg ik hem toch te pakken. Waarom ik precies hem wou interviewen? Hij werkt al heel zijn leven in de olie-industrie. Na twaalf jaar kent hij Aberdeen ook op z'n duimpje. Bijna twee jaar geleden verloor hij z'n vaste job bij oliebedrijf Invest en sindsdien moet hij blij zijn met interimbaantjes in de olie-industrie, jobs die nooit langer dan drie maanden duren. Hij heeft de socio-economische veranderingen in Aberdeen aan de lijve ondervonden. Zijn verhaal kon ik perfect koppelen aan de negatieve statistieken die ik vond over Aberdeen.

Mijn tweede interviewee was Michelle Matthew. Ik leerde haar kennen op de dag dat ik een van de grootste voedselbanken van Aberdeen bezocht. Aangezien zij voor het Nederlandse oliebedrijf Shell heeft gewerkt, en ze nu vrijwilligerswerk doet voor de voedselbank, is ze een goede link tussen de olie-industrie en voedselarmoede in mijn verhaal. Zij was meteen bereid om een interview te

doen. Haar verhaal was iets minder sterk dan dat van Sandeep, maar nog steeds sterk genoeg om het te gebruiken.

Mijn derde en laatste interviewee is Graeme Robbie. Ik ontmoette hem, net als Michelle, in de voedselbank waar Graeme al vijf jaar werkt. Hij heeft de voedselarmoede zien groeien. Hij was de ideale interviewee om die problematiek te duiden in mijn artikel. Naast de drie geïnterviewden in mijn artikel, sprak ik met tientallen andere informele bronnen. Zo sprak ik met mensen die al lang in Aberdeen wonen. Zij vertelden me bijvoorbeeld dat ook de huis-en huurmarkt ingestort is in Aberdeen. Of hoe ze alsmaar meer winkels in Union Street, de drukste winkelstraat van Aberdeen, zien sluiten. Volgens sommigen zou de toename van gokkantoren en de zogenaamde pondwinkels, waar je bijna alle producten voor één pond kan kopen, ook een teken zijn van de verarming van de havenstad. Aangezien ik zelf ook vijf maanden in Aberdeen heb gewoond, kon ik ook mijn eigen inzichten en ervaringen gebruiken als achtergrondkennis. Ik heb ook het maritiem museum van Aberdeen bezocht, waar ik een heleboel informatie vond over de geschiedenis van de haven.

Bronnenlijst

Aberdeen Harbour (2018). Geraadpleegd op 5 januari 2018 via <http://www.aberdeen-harbour.co.uk/>

Aberdeen Key Facts Economy (2017). Geraadpleegd op 5 januari 2018 via <https://www.aberdeencity.gov.uk/sites/aberdeen-cms/files/2018-01/Aberdeen%20Key%20Facts%20-%20Economy.pdf>

Aberdeen 'worst hit' by hard Brexit, experts predict (2017). Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via <http://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-40734848>

Banks, K. (2017). *Council and business leaders vow to revive the 'Granite Mile'*. Geraadpleegd op 1 november 2017 via <http://www.bbc.com/news/uk-scotland-north-east-orkney-shetland-41760573>

Cameron, G. (2017). *Oil price fall hits home in Aberdeen*. Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via <https://www.thetimes.co.uk/article/aberdeen-is-only-city-where-house-prices-are-falling-jk9hlf5jx>

Crude Oil Brent: Latest Price & Chart for Crude Oil Brent (2018). Geraadpleegd op 10 november via <https://www.nasdaq.com/markets/crude-oil-brent.aspx?timeframe=4y>

Davies, R. (2017) *Can Aberdeen remain the oil capital of Europe?*. Geraadpleegd op 26 oktober via <https://www.offshore-technology.com/features/featurecan-aberdeen-remain-the-oil-capital-of-europe-5838747/>

EU referendum results (2017). Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via http://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results

Food Poverty Action Aberdeen: food poverty/insecurity in Aberdeen (2017). Geraadpleegd op 10 november via <https://foodpoverty-actionaberdeen.files.wordpress.com/2017/07/food-poverty-action-aberdeen-food-povertyinsecurity-in-aberdeen-july-2017.pdf>

Hunt, E. (2017). *Aberdeen to be worst hit by Brexit but all British cities will suffer - report*. Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via <https://www.theguardian.com/cities/2017/jul/27/aberdeen-brexit-worst-british-centre-for-cities>

Macalister, T. (2016). *Aberdeen: once-rich oil city now relying on food banks*. Geraadpleegd op 26 oktober via <https://www.theguardian.com/uk-news/2016/jan/23/aberdeen-once-rich-oil-city-now-relying-on-food-banks>

Petroleum industry in Aberdeen (2017). Geraadpleegd op 26 oktober via https://en.wikipedia.org/wiki/Petroleum_industry_in_Aberdeen

Vaughan, A. (2017). *Aberdeen wrestles with hard choices as independence looms again*. Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via <https://www.theguardian.com/business/2017/mar/18/aberdeen-oil-price-wrestles-hard-choices-independence>

Vaughan, A. (2017). *North Sea oil and gas sector losing thousands of jobs, survey shows*. Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via <https://www.theguardian.com/business/2017/sep/06/north-sea-oil-gas-jobs-oil-price>

Wealthy Southern cities will be hit hardest by both a 'soft' or 'hard' Brexit - but are also best-placed to adapt to economic shocks ahead (2017). Geraadpleegd op 25 oktober 2017 via <http://www.centreforcities.org/press/wealthy-southern-cities-will-hit-hardest-soft-hard-brexit-also-best-placed-adapt-economic-shocks-ahead/>

Formatomschrijving

Als format heb ik de Zeno gekozen, de weekendbijlage van De Morgen. Ik nam er enkele Zeno's bij om vooral qua inhoud te weten hoe de Zeno mijn onderwerp zou brengen. De Zeno focust zich vooral op menselijke verhalen. Portretten, interviews en reportages komen het meest aan bod. Daarnaast zijn foto's ook van groot belang. Het menselijke aspect aan mijn ietwat economisch stuk past goed bij de Zeno. Ook qua taalgebruik heb ik inschat hoe ik mijn artikel moet schrijven. In de titel van mijn AP, en de boventitel van mijn artikel, maak ik de vergelijking tussen Aberdeen en het Amerikaanse Detroit. Dit zou ik bijvoorbeeld nooit gebruiken voor een krant als Het Nieuwsblad. Maar aangezien ik schrijf voor de gemiddelde De Morgen-lezer - laat ons zeggen een 30-jarige hoogopgeleide man - verwacht ik dat er bij de vergelijking met Detroit al een belletje zal gaan rinkelen.

De Morgen viel niet voor niets al eens in de prijzen voor zijn lay-out. De Zeno is een ronduit mooie bijlage. Ik heb geprobeerd om de redactie van De Morgen te contacteren om eventueel een deeltje van het stijlboek te mogen gebruiken, maar ik kreeg jammer genoeg geen antwoord. Er zat bijgevolg maar één ding op: Alles zelf met de hand meten. Van de hoogte en breedte, de witruimte, de grootte van de eerste letter van de broodtekst tot de afmetingen van de zwarte balkjes boven de quotes.

Gelukkig had ik vorig jaar De Morgen als krant voor Journalistieke Praktijk 3. Ik heb nog een Indesign-exemplaar van onze De Morgen in mijn bezit. Qua lettertypes is er in het voorbije jaar niets veranderd in de De Morgen en de Zeno, ik kan de lettertypes dus overnemen.

Titels

Lettertype voor de boventitels: Utopia Std - Black Headline - 18pt

Lettertype voor de titel: Baskersville Old Face - Regular - 36 pt

De Zeno werkt met een boventitel die wat meer duiding geeft over de eigenlijke titel van het artikel. Boven de boventitel geven ze altijd aan wat voor een artikel de lezer mag verwachten: een achtergrond, een portret, een reportage,... De titel gaat altijd samen met een foto die bij de titel past. Ze laten vaak ook heel wat (wit)ruimte rond de titel.

Inleiding

Lettertype voor de inleiding: Baskersville Old Face - Regular - 18pt

Wat belangrijk en typisch is voor de Zeno, zijn de inleidingen van de artikels. Die zijn ten eerste altijd vergezeld van een zwart balkje, net boven de inleiding. Onder de inleiding staat de naam van de auteur. De lettergrootte is ook groter dan in de dagkrant. We spreken van een vier tot vijf regels aan inleiding. De inleiding trekt zo altijd veel aandacht.

Broodtekst

Lettertype voor de broodtekst: Baskersville Old Face - Regular - 9pt

Elke pagina in de Zeno wordt verdeeld in drie kolommen, anders dan in de dagkrant waarin ze er vier gebruiken. De broodtekst begint altijd met een grote eerste letter, dertien regels lang om precies te zijn. Bij een nieuwe alinea laten ze de tekst inspringen op de volgende regel, in plaats van een regel wit te laten. Dit doen ze alleen wanneer er een tussentitel volgt. Voor quotes binnen de broodtekst gebruiken ze dubbele aanhalingstekens, terwijl ze voor quotes in de titels, inleiding, tussentitels etc. enkele aanhalingstekens gebruiken.

Tussentitels

Lettertype voor de tussentitels: Cambria - Bold - 9pt

De tussentitels staan altijd in het vet. Boven elke tussentitel wordt één regel wit gelaten. De tekst gaat verder op de regel onder de tussentitel. Tussentitels bestaan meestal uit één of twee woorden.

Quotes

Lettertype voor de quotes: Baskersville Old Face - Regular - 25pt

Quotes nemen soms - samen met een kleine afbeelding - een hele kolom in. Wat ze in de Zeno regelmatig doen, is de quote over twee kolommen spreiden en ongeveer een zesde van de schrijfruimte gebruiken voor deze quote. Quotes worden altijd ingeleid door een smal zwart balkje, net zoals bij de inleiding.

Foto's

Foto's zijn belangrijk voor de Zeno. Er zijn geen echt specifieke regels. Foto's kunnen een hele pagina in beslag nemen, soms een halve. Soms worden ze gespreid over drie kolommen, soms over twee. Soms staat de titel in een foto of afbeelding, soms erbuiten. Een echt verband vinden tussen hoe de foto's in de Zeno zijn gelay-out is moeilijk. Mijn eigen interpretatie van hoe mijn foto's gebruikt moeten worden, zal bepalen hoe ik mijn foto's in mijn artikel lay-out.

Een perfect voorbeeld waaraan ik me volledig wil spiegelen, heb ik niet gevonden. Qua lay-out en inhoud gebruik ik verschillende artikels uit de Zeno als voorbeelden. De meeste lay-out-elementen uit mijn artikel, komen overeen met een portretinterview met Phara de Aguirre.

Phara de Aguirre
Phara de Aguirre keert terug met een eigen programma: 'Amazones'

'Als ze voorbijkomt, splijt de zee'

Als we vrienden mogen geloven, krijgen we straks in de nieuwe Canvas-reeks *Amazones* de echte Phara de Aguirre (56) te zien. Warmer en meer no-nonsense dan de harde tante voor wie velen haar houden. Eigenlijk blijft ze eeuwig een Chiro-meisje.

KIM VAN DE PERRE

Als interviewster is ze allebehaabe en dochtig, getuige de overtuiktheid waarmee ze onpolitiek soms tichelt op tv. Maar in het echt is Phara de Aguirre zo mogelijk nog koelbloediger. Voor de nieuwe Canvas-reeks *Amazones* stapte ze door de jungle met geweten gaurilleros van de FARC. Betende ze naar Palestina en Israël om er stiekem met strijders te praten zonder dat de twee kampen dat van elkaar mochten weten. Zoocht ze Koerdische weerstrijders in Noord-Irak, bekend om hun gevechten tegen IS en Turkiye - ook al haakte een deel van de crew resoluut af wegens te gewaagd.

"Zodra we bij de gewapende strijders waren, mochten we geen foto's maken of vragen en niet teveel buiten hopen. Dit angere voor lichtaantaken. Omdat drones die kisten konden spotten", vertelt *Amazones*-boekmaker Nahid Shaikh. "Dan weet je het wel." Toch twijfelde Phara niet. Ze haakte eronder dat ze met de rebellen niet verder mocht de bespreking in mocht. Niet dat ze roekeloos is, zegt Shaikh. Wel buitengewoon nieuwsgierig. "Het wil je na zo'n reportage minimum uitslagen op een terrasje begint ze vragen te stellen aan de mensen aan de tafel naast ons. (lacht) Ze stopt nooit."

Qua werkhiek is ze op het fanatieke af, zegt medewerkers. Na noodwaarschuwingen in Mosool, met amper slaap en voortdurende noodgedwongen alertheid, viel de hele ploeg op de vlucht terug als een blok in slaap. Phara slapte haar laptop open. De zevende dag moest nog voorbereid worden.

Het IJzeren Gordijn
 In het werkden draaide ze al menige reportage over de meest uiteenlopende thema's, van borstkanker tot kinderarmodee van autozoekers. Toch staat Phara bij het grote publiek vooral, nog steeds, bekend als een libertair studioleider. Als hield in de politiek heb je ze, die vriendin en vijand, quasi ongewaand. Gewezen VRT-CEO Leo Hellemans noemt haar overzettelijk, summa cum laude volgens ex-hoofdredacteur Kris Hoflack tebt de Vlaamse televisie geen vijf betere interviewers.

Andere vaak terugkerende omschrijvingen variëren van slim en scherp tot jennend en gemiddeld. Het moet tussen de tanden. "Als geen ander ziet ze felleos de gaten in de zwakke verdediging van een politicus", zegt een medewerker bij De zevende dag, het zondagochtendprogramma dat ze sinds vorig jaar met Xavier Taverne presenteert.

"Bij de proefname van de hernieuwde De zevende dag, met Vlaamse Belanger Tom Van Grieken, was het meteen raak. Niet meer dan vijf veltgenikte vragen en Van Grieken lag onderuit."

► Phara te kan h hoe mi wollepi mijn die kaart, ee de men e trinc

Voor de verhouding tussen titel, boventitel en inleiding, spiegel ik me aan het portretinterview met Phara de Aguirre. De afmetingen deed ik met de hand. In mijn artikel zal ik de titel in mijn overzichtsfoto van Aberdeen plaatsen. Boven de foto zet ik de boventitel en 'reportage'. Onder de foto begint de inleiding, net als in dit artikel twee kolommen breed. Ik voorzie wel drie kolommen broodtekst in plaats van twee.

Qua inhoud heb ik me niet specifiek gefocust op een bepaald artikel. Wel las ik een artikel van Michael Persson, die een reportage schreef voor de Zeno van 30 december 2017: 'Het leek uren te duren. De tijd rekt uit als God met Satan vecht'. Onze onderwerpen verschillen weliswaar sterk - zijn artikel ging over een dorp waar er een grote schietpartij heeft plaatsgevonden - maar de manier waarop hij zijn artikel heeft opgebouwd vond ik perfect voor een reportage. Ik heb er dan ook enkele elementen uitgehaald. Bijvoorbeeld de inleiding stoppen met een quote, een quote als titel gebruiken en het duidelijk maken aan de lezer dat de journalistiek effectief ter plaatse is.

Phara de Aguirre

- 26 maart 1961 geboren in Aldi
- 1999 wordt antkennvrouw van Tweake
- 2007 wordt pedagogische wetenschappen aan de KU Leuven
- 1992 gaat, in combinatie met haar functie bij Commissariaat voor het Magnetiserend Paals 17 honds, aan de slag als nieuwslezer bij Radio Donna
- 1994 wordt reporter voor het journaal en Tarzake
- 2006 ontvangt een bijje van het scherm nadat een eerste vorm van borstkanker werd vastgesteld
- 2007 werdsciprinden in het programma Het groot debet
- 2008 presenteert Phara, samen met Lieven Van Gils
- 2009 en 2010 Vlaamse Televisie Ster voor Beste Presentatrice
- 2011 presenteert Panorama, waarvoor ze ook reportage maakt
- 2015 presenteert Koppens
- 2017 samen met Xavier Taverne het gezicht van De zevende dag

Op de allereerste screentest kwam ze heel stuurs over. Het IJzeren Gordijn. Maar goed dat de mening van een testpubliek in die tijd niet zwaar telde'

LEO HELLEMANS
 VOOR DE ZEVENDE DAG (2017)

Caterdag 04.02.2017

Ook de lay-out van mijn quote komt uit het portretinterview. Een quote van twee kolommen breed, net als linksonder op de afbeelding. Een quote als deze gebruikt De Morgen regelmatig in hun weekendbijlage. Zo een quote van twee kolommen breed trekt aandacht en past simpelweg heel goed bij mijn artikel.

Journalistiek product

Reportage voor Zeno.

**Wordt Aberdeen het Detroit
van het Verenigd Koninkrijk?**

‘We keren nooit meer terug naar de glorie-tijd van vijf jaar geleden’

© AXEL BRISART

De Schotse havenstad Aberdeen leefde jarenlang in een bubbel van welvaart en rijkdom. Maar die bubbel lijkt doorprikt te worden. De oliesector zakte als een pudding in elkaar en Aberdeen is de stad die het meest zal lijden onder de brexit. ‘De brexit zal alles nóg moeilijker maken.’

AXEL BRISART

In 1682 was het al duidelijk: de haven is van cruciaal belang voor het Schotse Aberdeen. De gemeenteraad stelde toen al voor om kerkdonaties te gebruiken om de haveninfrastructuur te verbeteren. “De haven van Aberdeen is essentieel om de handel van de stad te garanderen”, zo klonk het in hun statement. De haven is nog altijd het kloppend hart van de stad die drie jaar geleden nog de rijkste plaats van Schotland was.

Na een paar minuten in Aberdeen is het al duidelijk: deze stad leeft van de olie-industrie. Naast de kleine luchthaven, bevindt zich een van de drukste helikopterhavens ter wereld. Vanuit deze helihaven reizen arbeiders naar de olieplatformen in de Noordzee. In en rond de luchthaven hangen tientallen reclameborden en schermen van multinationals als Maersk en Shell. Op een van

de reclamepanelen staat: “De haven van Aberdeen is de oudste nog bestaande onderneming in Groot-Brittannië.” Geen wonder dat Aberdeen de oliehoofdstad van Europa genoemd wordt.

Als nieuwsgierige student, besluit ik mijn Erasmus bestemming te googelen. ‘Donald Trump dreigt niet te investeren in golfbaan in Aberdeen als hij Groot-Brittannië niet in mag’, is het meest opvallende resultaat. Maar ik vind ook meteen onthutsende cijfers over de havenstad waar ik het volgende semester zal verblijven.

Ongezien Jobverlies

We schrijven juni, 2014. De oliesector crasht. In anderhalf jaar tijd zakt de prijs van Brentolie naar een ongezien dieptepunt. Van 114 dollar per vat in juni 2014, naar nog geen 30 dollar per vat in

januari 2016. Een catastrofe voor de olie-industrie die een directe invloed heeft op het Schotse Aberdeen en al zijn inwoners.

De oliecrisis heeft er voor een ongezien jobverlies gezorgd. Tussen 2014 en 2017 is de werkloosheid verdrievoudigd. Van twee naar zes procent. Dat lijkt nog mee te vallen. De werkloosheidsgraad in Vlaanderen bijvoorbeeld bedraagt bijna zeven procent. Maar in de rijke stad die Aberdeen is, is dit een opvallende stijging. Iedereen kent wel iemand die z’n baan verloor door toedoen van de oliecrisis.

Moeilijker leven

Sandeep Ghotey is een 45-jarige ingenieur die in maart 2016 zijn vaste baan verloor bij oliebedrijf Invest. Door zijn onzekere toekomst besloten Sandeep en z’n vrouw een café uit de grond te stampen om een vast inkomen te kunnen garanderen. Dat is ook waar ik hem ontmoet, na sluitingstijd, in zijn Dublin Dave’s Deli lunchzaak in George Street.

Sandeep groeide op in Mumbai in India en woont al twaalf jaar lang in Aberdeen. De oliecrisis sloeg bij hem in als een bom. Wanneer ik aan hem vraag hoe hij zijn leven zou vergelijken met pakweg vijf jaar geleden, volgt er een cynisch lachje. “Mijn leven is moeilijker geworden. In vergelijking met de topjaren voor de oliecrisis is mijn jaarlijks inkomen met zestig procent afgenomen”, zegt Sandeep. “Ik besefte snel dat ik op financieel vlak niet langer kon doen wat ik wilde. De inkomsten van onze zaak zijn ook

te laag. (zucht) Om te overleven moet ik maandelijks een beroep doen op mijn spaargeld.”

De olieprijs is weer aan een opmars bezig en dat geeft de burger moed. Maar of Aberdeen ooit zal terugkeren naar de glorie van voor de oliecrisis, daar heeft Sandeep zijn twijfels over. “De schade zal nooit volledig hersteld worden. Zelfs al gaan we terug naar de oude olieprijs, het vertrouwen van de investeerders is drastisch afgenomen. Ze zullen wel extra nadenken voor ze opnieuw investeren. Aberdeen keert nooit meer terug naar de glorie van vijf jaar geleden.”

Uppercut door brexit

En of de oliecrisis een opdoffer was. De stad herstelt langzamerhand, maar volgens een studie van de Britse denktank Centre for Cities zou de brexit Aberdeen een nieuwe uppercut geven. Als de brexit in werking treedt, zou de stad de hardst getroffen plaats van het Verenigd Koninkrijk worden, en dat terwijl 61% van de Aberdeense kiezers tegen de brexit stemde. Pijnlijk. Bij een harde brexit, waarmee het VK ook uit de gemeenschappelijke markt van de Europese Unie zou stappen, zou de economische output van Aberdeen met bijna vier procent dalen. Een nieuwe slag in het gezicht die ze niet snel te boven zullen komen.

“Het duurt altijd even voor we de directe invloed van politieke beslissingen voelen in de olie-industrie. Maar ik weet zeker dat de brexit grote gevolgen zal hebben”, zegt ingenieur Sandeep. “Toen ik nog voor Invest werkte, reisde ik regelmatig naar Hamburg in Duitsland voor de bouw van een nieuw schip. In dat opzicht zal de brexit alles vermoelijken. (stilte) Veel Britse arbeiders in de oliesector werken, net als ik vroeger, in landen als Noorwegen, Nederland en Duitsland. Dat wordt minder evident hé. Ook de import en export zullen duurder worden. De prijs van onze producten zal daardoor ook stijgen.”

► Ingenieur Sandeep Ghotey in zijn Dublin Dave's Deli lunchzaak

© AXEL BRISART

Voedselarmoede

De armoede is niet voelbaar in het centrum van de stad, waar imposante granieten gebouwen het decor vormen voor de drukste winkelstraten van Aberdeen en omstreken. Maar wie via de haven naar de buitenwijken trekt, kan beamen dat er wel degelijk armoede heerst in Aberdeen.

Naast de haven is een van de grootste voedselbanken van Aberdeen gevestigd, de CFINE voedselbank. Daar ontmoet ik studente sociaal werk, Michelle Matthew. “Ik heb elf jaar lang gewerkt voor het Nederlandse oliebedrijf Shell als recruiter. Een jaar geleden moest ik vertrekken bij Shell. Er waren simpelweg geen jobs meer waarvoor ik werknemers kon rekruteren.” Maar wat doet de 44-jarige studente Michelle in een voedselbank? Vrijwilligerswerk. “Na mijn ontslag bij Shell wilde ik iets anders doen met m'n leven. Ik besloot om opnieuw te gaan studeren en wat vrijwilligerswerk te doen bij deze voedselbank”, zegt Michelle. “De kloof tussen de talrijke oliemillionairs en de lagere klassen van de bevolking vergroot. De armen

hebben het steeds moeilijker om iedere maand rond te komen. Voedselbanken zouden in een welvarend land als het VK niet mogen bestaan, maar ze zijn hier absoluut noodzakelijk”

Dat voedselarmoede een groter wordend probleem is in Aberdeen kan ontwikkelingsmedewerker Graeme Robbie bevestigen. “De voorbije jaren is het aantal voedselbankgebruikers sterk gestegen. In 2016 hebben we meer dan 10.000 voedselpakketten uitgedeeld en het voorbije jaar was nóg rampzaliger. Precieze cijfers van 2017 zijn er nog niet, maar ik verwacht zeker een stijging. In juli bijvoorbeeld kwamen we uit op meer dan 1.100 voedselpakketten in één maand.”

Door de forse stijging krijgt de voedselbank geregeld te kampen met een voorraadtekort. “We hebben het de laatste tijd moeilijk om de vraag bij te houden. We krijgen wel donaties van families en supermarkten, maar dat volstaat niet”, zegt een teleurgestelde Graeme.

Hoofdstad van groene energie

Het rijke Aberdeen dat te kampen heeft met een forse stijging van de werkloosheid en voedselarmoede. Daarbovenop zal de brexit nog een economische tik aan de havenstad uitdelen. Niemand had dit vijf jaar geleden gedacht. Maar zal Aberdeen ook echt het Detroit van het Verenigd Koninkrijk worden? Het moet in elk geval herbronnen.

Eén voornamelijk oplossing komt altijd naar voren: Aberdeen moet van de bijna-uitgeputte olie naar onuitputtelijke groene energie overstappen. Ingenieur Sandeep vat het mooi samen: “In plaats van de oliehoofdstad van Europa moeten we de Europese hoofdstad van groene energie worden. De ingenieurs en technici zijn aanwezig. Als de politici deze kans laten schieten, is er een sombere toekomst voor Aberdeen weggelegd.”

‘We krijgen wel donaties van families en supermarkten, maar dat volstaat niet’

Graeme Robbie

ONTWIKKELINGSMEDEWERKER IN VOEDSELBANK

Verantwoording

Allereerst waarom dit artikel voor de Zeno en niet voor de dagkrant van De Morgen? Het onderwerp is geen pure actualiteit, maar aangezien het over de brexit gaat, is het zeker actueel. Het is ook uitgebreider dan een artikel voor de dagkrant.

Op 30 januari 2018 kon nieuwssite Buzzfeed zijn hand leggen op een intern rapport van de Britse regering, waaruit blijkt dat de brexit de Britten veel geld zal kosten. Dan is het interessant om zien welke Britten het meest zullen lijden onder de brexit. Het is ook frappant dat 61% van de Aberdeense kiezers in het EU referendum tegen de brexit waren.

Aberdeen heeft op zich weinig specifieke banden met België. Maar met landen als Nederland, Duitsland en Noorwegen werken ze vaak samen. Grote bedrijven als Maersk en Shell hebben er grote vestigingen. Shell was zelfs het eerste oliebedrijf dat zich vestigde in Aberdeen in de jaren zestig. Vooral qua innovatie is Aberdeen heel belangrijk voor de olie-industrie. Voor de Noordzee-oliewinning was Aberdeen met zijn haven en helikopterhaven van essentieel belang.

Titel

De boventitel ('Wordt Aberdeen het Detroit van het Verenigd Koninkrijk?') had ik al lang in gedachten. De vergelijking met het Amerikaanse Detroit zou bij de lezer toch al een belletje moeten doen rinkelen. Het Detroit dat vroeger de bakermat was van de auto-industrie, maar nadat de industrie naar de lagelonenlanden trok, verarmde de stad zienderogen. Hetzelfde dreigt nu met Aberdeen te gebeuren. De olie-industrie en de haven - waar Aberdeen zo afhankelijk van is - dreigen de Schotse havenstad in een dal van armoede en socio-economische ongelijkheid te sleuren. Of Aberdeen, net als Detroit in 2013, failliet zal gaan, is onwaarschijnlijk. Maar ze zullen toch moeten herbronnen.

Als titel heb ik de quote 'We keren nooit meer terug naar de glorie van vijf jaar geleden' gekozen. Allereerst geeft deze titel het human interest-karakter van dit artikel weer. Ten tweede vind ik het een perfecte titel voor deze reportage. Het geeft aan hoe de inwoners van Aberdeen zich voelen. Het geeft aan hoe goed het vijf jaar geleden ging, en hoe slecht het op dit moment gaat. Ik heb de titel in de foto van Aberdeen geplaatst, in de lucht boven de stad. De titel als 'donkere wolk' die niet snel zal wegtrekken. De titel als 'dit krijg je te horen als je je oor te luister legt in Aberdeen'.

Inleiding

In de inleiding geef ik meer context over de titels. Zo haal ik aan dat Aberdeen een Schotse havenstad is, want niet elke lezer weet dit. Aangezien het om een reportage gaat, eindig ik mijn inleiding met de quote 'de brexit zal alles nóg moeilijker maken'. Hier leg ik de nadruk op 'nog' om duidelijk te maken dat het nu - en de voorbije jaren - al heel moeilijk is geweest. Het is ook een quote die perfect past bij de derde zin, waarin ik zeg dat na de oliecrisis, de brexit Aberdeen opnieuw een opdoffer zal geven.

Broodtekst

Mijn eigenlijke tekst begin ik met een kleine anekdote uit de zeventiende eeuw. De anekdote van de kerkdonaties die gebruikt werden om te investeren in haveninfrastructuur, las ik in het maritiem museum van Aberdeen. Die anekdote geeft aan hoe belangrijk de haven toen al was. Daarna ga ik verder de bevindingen van mijn aankomst in Aberdeen. Dit stukje tekst trekt de lezer mee in het verhaal.

Om de lezer extra context te geven over hoe de situatie is in Aberdeen, gebruik ik cijfermateriaal over de werkloosheid en de olieprijs. Van daar maak ik een bruggetje naar mijn eerste interviewee, Sandeep Ghotey. Door zijn jarenlange ervaring in de olie-industrie, en omdat hij al twaalf jaar lang in Aberdeen woont, was hij een ideale bron. Hij was, zeker in begin, een gesloten persoon. Moeilijk bereikbaar en zelfs niet gemakkelijk te strikken voor een kort interview. Uiteindelijk interviewde ik hem in zijn lunchzaak na sluitingstijd. Toen ik om een foto vroeg, had ik een mooie close-up in gedachten. Maar dat zag Sandeep niet zitten. Ik kon hem gelukkig overtuigen om een foto van hem te nemen achter de kassa. Op zich niet slecht. De ingenieur die al jaren actief is in de olie-industrie en altijd veel heeft verdiend, staat nu achter de kassa in zijn eigen lunchzaak.

De hele voedselarmoede-problematiek heeft mij tijdens mijn Erasmusperiode geïntrigeerd. Ik wilde dit probleem dan ook ter sprake brengen in mijn reportage. Het interview met Michelle Matthew was het perfecte bruggetje hiervoor. Ontwikkelingsmedewerker Graeme Robbie gaf extra context door de cijfers die hij kon geven. Jammer genoeg waren er nog geen cijfers van het jaar 2017. Toen ik op 15 februari Graeme nog een mailtje stuurde, kreeg ik het volgende antwoord: 'We still don't have a final figure (shortage of volunteers to input data)'. Op zich kon ik de cijfers van juli 2017 wel al gebruiken om aan te tonen dat het een groter wordend probleem is. 1.100 voedselpakketten in één maand. Doe dat cijfer maal twaalf en we komen aan meer dan 13.000 voedselpakketten in 2017, een stijging van 30% tegenover 2016.

Ik eindig met een toekomstvoorzicht voor Aberdeen. Al mijn interviewees zeiden hetzelfde, maar Sandeep vatte de toekomst het mooiste samen: 'Aberdeen moet de Europese hoofdstad van groene energie worden.' Aberdeen staat nog ver van een catastrofe als in Detroit, maar ze moeten gaan herbronnen en minder afhankelijk worden van de olie-industrie.

Quote

Ik koos ervoor om een grote quote te gebruiken van Graeme Robbie van de voedselbank. Aangezien de voedselproblematiek een belangrijk deel in mijn artikel is, heb ik er een quote aan gewijd, verspreid over twee kolommen.

Logboek

25 oktober 2017: Mijn eerste AP-idee – over sportploegen van Britse universiteiten - werd door de eerste helpdesk in vraag getrokken. Ik besloot om een andere onderwerp te zoeken. Op zich zat het idee om een artikel te schrijven over de socio-economische situatie in Aberdeen ook al een poosje in mijn hoofd. Ik besluit om research te doen over de socio-economische situatie in Aberdeen, want ik had al opgevangen dat die toch wat wankel is. Ik vind meteen artikels over de brexit die Aberdeen hard zal treffen, en de oliecrisis die lelijk huis heeft gehouden de laatste jaren.

26 oktober 2017: Ik besluit nog extra research te doen. Research over hoe belangrijk Aberdeen is in de oliesector. Voor wat Aberdeen bekend staat. En welke banden Aberdeen heeft met België en andere Europese landen. Ik begin een beeld te vormen van de pijnpunten van Aberdeen. Hoe afhankelijk ze zijn van hun haven en de oliesector. Hoe de werkloosheid en de voedselarmoede gestegen zijn.

1 november 2017: Ik doe nog meer research en beslis ook welk medium en format ik zal gebruiken voor mijn afstudeerproject. Een artikel in de Zeno. Ik beslis ook wat voor artikel ik wil schrijven, een reportage, en waar ik mijn zwaartepunt wil leggen, menselijke verhalen.

8 november: de tweede helpdesk. Ze vinden dit onderwerp beter, maar volgens hen moet ik nog meer researchen.

10 november 2017: Ik bezoek de CFINE- Community Food Initiatives North East - voedselbank, waar ik ook een radioreportage over zal maken als schoolopdracht. Ik vraag hen of ze interesse hebben om mij te woord te staan. Na een grondig en goed gesprek met een ontwikkelingsmedewerker besluit ik dat deze voedselbank ook een goede bron zal zijn voor mijn afstudeerproject. Ik leg enkele data vast om interviews te doen met ontwikkelingsmedewerkers, vrijwilligers en voedselbankgebruikers. Verder blijf ik de evolutie van Aberdeen op de voet volgen. Hoe de olieprijs evolueert en of er nog meer werknemers in de olie-industrie ontslagen worden.

31 november 2017: Eerste interviews in de voedselbank. Ik ontmoet ontwikkelingsmedewerker Graeme Robbie, die de officiële woordvoerder is van de voedselbank. Hij zou me cijfers kunnen geven over het aantal voedselbankgebruikers. Hij werkt al enkele jaren voor de voedselbank dus hij heeft ook een evolutie gezien. Ik regel een interview met hem voor de volgende dag, want vandaag heeft hij geen tijd.

1 december 2017: interview met Graeme Robbie. Na het interview ontmoet ik vrijwilligster Michelle Matthew. Zij heeft jarenlang voor Shell gewerkt en is nu studente sociaal werk.

15 december 2017: Ik vertel een klasgenoot over mijn afstudeerproject, en ze vertelt me over haar baas, die lang in de olie-industrie gewerkt heeft, veel geld verdiend heeft, maar het nu krap heeft omdat er zo weinig werk is in de oliesector. Ze geeft me zijn gsm-nummer. Zo kwam ik in contact met Sandeep Ghotey. Toen ik hem belde, zei hij dat hij pas een interview wilde doen in januari. Zo bleef het de volgende weken windstil op vlak van AP-werk. Ik blijf wel alle evoluties in Aberdeen op de voet volgen.

8 januari 2018: Na lang aandringen wil Sandeep een interview met mij doen. Ik ontmoet hem in zijn lunchzaak. Daar interview ik hem gedurende dertig minuten.

10 januari 2018: Ik besef dat ik een “bruggetje” moet vinden tussen het “oliecrisis-deel” en het “voedselproblematiek-deel” in mijn artikel. Ik dacht meteen aan Michelle Matthew die ik ontmoette in de voedselbank. Als vrijwilligster die bij Shell heeft gewerkt is haar verhaal een mooie link. Ik besluit haar te contacteren. Ze is bereid om een interview te doen, op maandag 15 januari.

15 januari 2018: Interview met Michelle Matthew. Ik heb alle interviews gedaan die ik wilde, en ook qua context heb veel informatie. Ik schrijf al mijn interviews uit.

7 februari: laatste helpdesk. Ze zien het best positief in. Waar ik aan moet werken is duidelijk maken wat havenstad Aberdeen precies betekent voor ons, België. En hoe ik mijn reportage precies ga schrijven. Zal ik bijvoorbeeld in de ik-vorm schrijven? Hoe kan ik duidelijk maken dat ik er ook gewoond heb? Welke opbouw zal ik gebruiken? Wat zal de verdeling zijn tussen context en interviews enzovoort.

8 februari: Ik begin mijn reportage te schrijven en de foto's te bewerken. Ik denk ook na over hoe ik de lay-out van mijn artikel zal aanpakken.

12 februari: artikel is zo goed als klaar. Ik vergelijk een Zeno om de lay-out perfect te kunnen nabootsen. De dagen hierna begin ik aan de lay-out en schrijf ik de andere delen van mijn AP.

Bijlagen

Interview Sandeep Ghotey	15-16
Interview Michelle Matthew	17-18
Interview Graeme Robbie	18-19

Interview Sandeep Ghotey

Welke job doet u precies?

Dit café is eigendom van mijn vrouw en ik. Maar mijn vrouw neemt de belangrijkste taken op zich qua management. Ik werk niet echt in dit café. Ik werk al langer dan 21 jaar in de olie -en gasindustrie als een procesingenieur. Ik kwam naar Aberdeen in 2006, en sindsdien werk ik hier dan ook als procesingenieur. Een van de dingen die ik deed voor de oliecrisis in 2014: ik was een projectleider voor een van de oliebedrijven hier in Aberdeen. We waren een veld aan het ontwikkelen.

Welk bedrijf precies?

Invest.

U kwam dus aan in Aberdeen in 2006, waar liggen uw roots?

Ik ben afkomstig uit Mumbai, India. Maar ik heb al over heel de wereld gewerkt.

En werkt u vaak offshore?

Ik werk vooral op het vaste land, in de haven. Maar soms gebeurt het wel eens dat ik naar een boorplatform moet, in de Noordzee. Als er problemen zijn, of als er bijvoorbeeld mensen moeten opgeleid worden. Wat ik nu aan het doen ben is drie weken off shore en drie weken on shore.

Hoe is het om drie weken off shore te werken?

Het is heel hard werken. Je werk ongeveer twaalf uur per dag, zeker voor mij, als ik off shore moet gaan, betekent dat dat er iets mis is. De omstandigheden zijn dus nooit ideaal als ik arriveer op een boorplatform. Ik doe ook vaak overuren.

Waarom verhuisde je eigenlijk naar Aberdeen in 2006?

Voor mijn werk. Voor ik naar Aberdeen verhuisde werkte ik al in de olie -en gasindustrie. Ik heb gewerkt in China voor CNOOC, een Chinees off shore oliebedrijf. Het heeft Nexen overgenomen hier in Aberdeen. Daar heb ik gewerkt voor drie jaar. Toen liep mijn contract op een einde en ik moest verhuizen. Toen had ik een achttal aanbiedingen van andere oliebedrijven. Een van die acht bedrijven was een bedrijf in Aberdeen.

Je aanvaardt dan het bedrijf in Aberdeen en je komt naar hier in 2006. Hoe waren de volgende acht jaar tot de oliecrisis in 2014?

De oliecrisis is begonnen in 2014, maar wij begonnen het pas echt te voelen in 2015-16. Wat er echt gebeurde: Het werk was wat al aan het slabakken ongeveer zes maanden voor het onafhankelijkheids referendum (16 september 2014). Het referendum zorgde toen al bij onzekerheid bij investeerders. Ik werkte bij ontwikkelingen en nieuwe projecten. Die dingen hebben investeringen nodig en door het referendum namen die investeringen sowieso al af.

Het referendum heeft de Aberdeense olie-industrie toen dus al hevig beïnvloed?

Jazeker. Niets beïnvloedt de markt meer dan onzekerheid. Zonder zekerheid van rendement zullen investeerders minder geld in de industrie pompen.

Dus eerst het referendum, en dan de oliecrisis?

Ja, het referendum was een eerste dreuntje, en dan kwam de grote dreun van de oliecrisis.

U zegt dat alles wat slabakte: wat bedoelt u daar precies mee?

Impact van zo een dingen voel je niet meteen. Het duurt even. Want de projecten die al gestart waren, gingen ze uiteraard niet ineens stopzetten. We hadden wel wat marge in de eerste jaren qua werk. Het grote probleem was dat er alsmaar minder nieuwe projecten werden toegewezen. Het duurt altijd enkele jaren voor je echt de impact voelt. Niet alles stopt ineens. Projecten lopen uiteindelijk op z'n einde zonder dat er nieuwe projecten en investeringen bijkomen, dat was het probleem. In goede tijden zijn er meteen nieuwe projecten.

En bent u uw job verloren?

Ik was bezig aan project, een nieuwe fpso (Floating Production, Storage and Offloading), dat is een schip dat al het materiaal in zich heeft om olie op te slaan en naar bedrijven en havens te brengen. Eens dat gedaan was, zouden ze normaal gezien mij binnen het bedrijf gehouden hebben voor minstens 6 extra maanden. Maar dit is niet gebeurd. In goede tijden (2012-13) zouden er wekelijkse twee oproepen zijn van andere bedrijven om mij te vragen. Nu: maar één keer om de zes maanden.

Hoelang was u werkloos?

Van maart 2016 tot juli 2016 was ik volledig werkloos. Tijdens deze periode zijn mijn vrouw en ik op zoek gegaan naar een andere opportuniteit om toch inkomsten te blijven genereren. Ons oog is gevallen op dit café. Dit hebben we dan uit de grond gestampt, mensen aangeworven enzovoort. Daar heb ik me mee bezig gehouden tijdens mijn periode van werkloosheid.

En in juli 2016 vond u dan een nieuwe job?

Ja, maar geen vaste job. Het was een vaste periode van zes maanden werk, tot januari 2017 dus. Maar na deze job ben ik opnieuw zonder werk gevallen. Het was wachten tot juni 2017 tot ik opnieuw werk vond. Ik was dus opnieuw 6 maanden werkloos en de job die ik vond in juni was opnieuw niet full time en niet vast. Het was niet eens een echt job. Ik deed wat ad hoc werk in juni en juli. In augustus vond ik eindelijk weer een full time job, maar die zal deze maand (januari) opnieuw aflopen en ik zal opnieuw iets anders moeten zoeken.

Ik neem aan dat u geen uitzondering bent?

Helemaal niet. Er zijn veel mensen die helemaal geen werk gevonden hebben. Ik mag me nog gelukkig prijzen.

Hoe is uw loon geëvolueerd de laatste jaren?

Mijn loon is een pak lager. Er zijn twee dingen: ten eerste het aantal uren dat je werkt jaarlijks. In plaats van een vaste job moet ik nu om de paar maanden een nieuwe job zoeken. Het werk an sich is gehalveerd, dus in dat opzicht is mijn inkomen ook al gehalveerd. Ten tweede zijn de rates ook naar beneden met ongeveer 40 procent. Dat is gigantisch. Op jaarbasis is mijn inkomen met ongeveer 60% verminderd.

Is uw leven moeilijker geworden?

Zeker en vast. Mijn inkomen is nog maar 40% van wat het was, dan weet je dat je niet meer kan doen wat je vroeger kon. Ik moet veel aanspraak maken op mijn spaargeld om maandelijks rond te komen. Ik kan me zeker niet meer veroorloven wat ik vroeger kon.

Hoe bekijk je de toekomst?

Het zal zeker verbeteren, maar de schade zal nooit meer volledig hersteld worden. Aberdeen zal niet meer naar de glorie tijd teruggaan. Zelfs al gaat het terug naar de oude olieprijs, het vertrouwen van investeerders is dermate afgenomen... Zij zullen wel eens extra nadenken voor ze opnieuw investeren. Het gaat stilaan beter met Aberdeen, maar het zal veel tijd kosten en het gaat nooit meer worden zoals het was in 2012-13. In plaats van de oliehoofdstad van Europa, moeten we de Europese hoofdstad van groene energie worden. De ingenieurs en technici zijn aanwezig. Als de politici deze kans laten schieten, is er een sombere toekomst voor Aberdeen weggelegd.

Zal de Brexit grote impact hebben?

De impact van de Brexit kunnen we nu nog steeds niet meten hier in Aberdeen. De Brexit zelfs is uiteraard ook nog niet begonnen. En het duurt altijd even voor we de impact zien in de olie-industrie. Maar ik ben er zeker van dat de brexit grote gevolgen zal hebben. In 2014 moest ik veel naar Europa reizen omdat ons project (het fpso-schip) werd geproduceerd in Hamburg. Veel van onze arbeiders waren ook in Europa. In dat opzicht zal de Brexit alles vermoelijken. De prijs van onze producten zal daardoor ook naar boven gaan. Daarbovenop werken veel Britten die hetzelfde doen als ik in landen als Noorwegen, Denemarken en Frankrijk.

Aberdeen is aan het afzien door de oliecrisis, andere steden en landen ook?

Zeker. De hele wereld voelt het en heeft het gevoeld. Olie is belangrijk over heel de wereld. Ook zeker de Arabische landen. Maar het heeft niet enkel de mensen in de olie-industrie beïnvloed. Bijvoorbeeld in Aberdeen: de hotels, vroeger was het zo dat je heel veel geluk moest hebben om een kamer te vinden, de hotels waren constant volgeboekt. Dit is nu helemaal het geval niet meer. Ook onze business, ons café, ziet z'n inkomsten dalen. Ook taxichauffeurs moeten meer uren kloppen om hetzelfde te kunnen verdienen. Er komen simpelweg minder mensen naar Aberdeen voor business.

Aberdeen in z'n geheel is dus beïnvloed door de oliecrisis?

Absoluut. Ook veel bars en pubs zijn gesloten doordat hun winst smolt als sneeuw voor de zon.

U woont hier al lang, want zijn de grootste veranderingen die u hier hebt gezien?

Het vertrouwen is enorm gedaald. Mensen hebben schrik om te investeren. Voor veel mensen is het moeilijk om hun huis af te betalen en daarbovenop komt dat de waarde van hun huis gedaald is. Ook de huur -en huizenmarkt lijdt onder de crisis. Vroeger in Aberdeen zat het zo: van wanneer er een huis te huur of te koop stond, waren er veel gegadigden, laat ons zeggen vijf per huis/appartement. De vraag was dus hoog en de prijzen ook. Maar dat is verleden tijd. De huurprijzen zijn ongeveer dertig tot veertig procent naar omlaag. Zo heb ik een vriend die een huis verhuurde voor 1200 pond per maand, en nu kan hij het maar verhuren voor 750 pond per maand. Ik heb een huis dat ik verhuurde voor 900 pond en nu verhuur ik het voor 600 pond. Dat is een groot verschil op jaarbasis.

Ik las in een artikel dat Aberdeen wel eens het Detroit van het VK kan worden. Wat vindt u hiervan?

Ik zal je een dichter voorbeeld geven. Aberdeen kan worden zoals Hull. Hull is op dit moment heel deprimerend en er zijn veel mensen met uitkeringen. Vroeger was het totaal anders. Er waren veel oliebedrijven en werkgelegenheid.

Interview Michelle Matthew

Wat doe je precies bij de voedselbank?

Sinds ik vertrokken ben bij Shell, werk ik hier als vrijwilliger. Ik wil iets terug geven aan de maatschappij.

Denk je dat armoede in Aberdeen onderschat wordt?

Absoluut. Aberdeen lijkt een rijke stad, en er is zeker rijkdom. Maar er zijn ook echte arme wijken waar de mensen niet eens genoeg geld hebben om voldoende eten te kopen. Het is misschien niet heel duidelijk, maar er is alsmaar meer armoede in Aberdeen. Voedselbanken zijn echt noodzakelijk in deze stad.

Wie doneert er zoal aan voedselbanken?

Families en supermarkten. Iedereen kan eigenlijk doneren.

Je werkte bij Shell, welke job deed je daar?

Ik was een recruiter.

En wat hield dat precies in?

Naar de buitenwereld bekend maken dat er een jobopening was in ons bedrijf, via de website van shell en LinkedIn. Dan kregen wij de CV's en motivatiebrieven binnen, de mensen met potentieel nodigden we dan uit voor een gesprek.

Hoelang heb je in Shell gewerkt?

Van 2005 tot 2016, elf jaar lang dus.

Welke evolutie heb je doorheen die jaren gezien?

Toen ik startte was er veel geld in het bedrijf. De olieprijs was hoog, er waren veel projecten, en er werkten veel mensen. Er waren toen meer dan zestig mensen die werkten bij de HR-afdeling in Aberdeen. Maar naargelang de tijd vorderde werden veel van de HR-jobs uitbesteed naar andere landen en steden, zoals Manilla en Krakau. Het teams werd kleiner en kleiner in Aberdeen.

En waarom hebben ze het uitbesteed?

Heel simpel: omdat het goedkoper is. Werknemers in Aberdeen is bijzonder duur voor bedrijven.

En dan bent u vertrokken omdat er geen werk meer voor je was?

Inderdaad. Er was simpelweg geen rekrutering meer voor mij om te doen. Er werden geen mensen meer aangenomen, integendeel. We lieten mensen gaan door de oliecrash. Ik wist dat ik vroeg of laat zelf zou ontslagen worden, dus ben ik zelf ook opgestapt in het einde van november 2016. Ik had een paar vrienden die werkten voor een ander oliebedrijf, waar ik uiteindelijk ook heb gewerkt voor enkele maanden, maar het werd me snel duidelijk dat ik niet meer in de oliesector wilde werken.

Waarom niet?

Ik was het gewoon beu, en er was geen werkzekerheid meer.

En hoe was het dan op financieel vlak?

Mijn loon is niet echt naar beneden gegaan toen ik bij Shell werkte, omdat ik een vast contract had. Maar mensen die via andere bedrijven of interims werkten, zij hebben een serieuze daling in hun loon gezien.

Uiteindelijk besliste je om weer te gaan studeren?

Inderdaad, ik studeer sociaal werk aan de RGU. Toen ik technisch werkloos werd, heb ik veel sociale events bijgewoond. Het boeit me enorm om zien hoe mensen belazerd worden in dit land op vlak van armoede. Het uitkeringssysteem doet niet genoeg. Ik las vrij veel over voedselbanken. Die zijn noodzakelijk op dit moment maar ze zouden er eigenlijk niet mogen zijn. In een maatschappij als de onze zouden we geen mensen mogen hebben die in zo een armoedecrisis leven dat effectief moeten bedelen bijna om voedsel. Ik las over de CFINE voedselbank, en dan heb ik hen gecontacteerd en ik ben er begonnen als vrijwilliger. Hoe meer ik er werkte, hoe liever ik wilde starten met sociaal werk aan de unif. Ik denk dat sociaal werk een grotere uitdaging is dan werken in de olie-industrie. Ik las minder betaald worden maar voor mij is dat minder belangrijk. Op zich heb ik het altijd goed gehad op financieel vlak. En dan doet het pijn om zien dat zoveel mensen leven in armoede en er simpelweg niet uit geraken. Telkens ze een stad vooruit zetten, worden ze weer twee stappen achteruit gezet. Maar als je voor een oliebedrijf werkt, dan smijten ze bij wijzen van spreken met geld. We werden echt (te) goed betaald.

Denk je dat er een grote kloof is tussen arm en rijk in Aberdeen?

Geen twijfel over mogelijk. Ook de mensen die voor de overheid werken, brandweermannen, leerkrachten enzovoort. Ook zij worden

echt slecht betaald in Aberdeen. Vroeger was leven in Aberdeen bijzonder duur, dat is nu aan het afnemen. Maar zelfs dokters zeggen dat ze veel meer zouden kunnen verdienen in steden als Dundee of Glasgow. Simpelweg omdat alles zo duur is in Aberdeen.

Zou Aberdeen het Detroit van het VK kunnen worden?

Aberdeen was vroeger een enorm rijke stad door de visserssector. En dan hebben Aberdeen en Dundee aanbiedingen gekregen van oliebedrijven of off shore te werken etc. Dundee heeft dat geweigerd, Aberdeen is er vol op ingegaan. Zoals we nu zien, was dat niet het juiste om te doen. Aberdeen is te gefocust op de olie-industrie, te afhankelijk. Maar als we van de olie naar hernieuwbare energie kunnen gaan, dat zou Aberdeen kunnen redden. Hernieuwbare energie is de toekomst voor deze stad.

De olie-industrie heeft toch echt een gigantische impact op de stad he?

Zeer zeker. Als je zelf niet in de olie-industrie werkt, ken je sowieso wel iemand die dat doet. Mijn man werkt bijvoorbeeld voor een bedrijf die dan levert aan een gasbedrijf. Alles is hier verbonden met de haven en de olie-industrie. Vrij veel mensen verhuizen ook weg van Aberdeen omdat er hier geen werk meer is voor hen. Het zou me niet verbazen als het bevolkingsaantal van Aberdeen stagneert.

Interview Graeme Robbie

Wat is je functie in deze voedselbank?

Ik ben een ontwikkelingsmedewerker.

Hebt u een evolutie gezien qua aantal voedselbankgebruikers?

Absoluut. Cijfers tonen duidelijk dat er een stijging is in voedselbankgebruikers. Sinds 2014 is het aantal voedselbankgebruikers verdrievoudigd.

Wat zijn de redenen daarvoor?

Verschillen in het sociaal systeem, uitkeringen enzovoort. En natuurlijk de stijgende werkloosheid sinds de oliecrisis. Die twee factoren zorgen voor een stijgende voedselarmoede in Aberdeen.

Wat staat er precies in het rapport van Food Poverty Action Aberdeen?

Het doel was om duidelijk te maken aan de inwoners van Aberdeen dat voedselarmoede een groot probleem is. We hebben veel statistieken in het rapport, vooral van juli 2017. Ook onderzoeken naar hoe de problematiek aangepakt kan worden.

Kan u een aantal plakken op de hoeveelheid voedselbankgebruikers die jullie over de vloer krijgen?

Zeker. De cijfers variëren. Maar vorig jaar bijvoorbeeld hebben we meer dan 10.000 voedselpakketten uitgedeeld. Dit jaar gaan we er ver boven zitten. In juli vorig jaar bijvoorbeeld hebben we meer dan 1.100 voedselpakketten moeten uitdelen. Zoals ik zei, die cijfers variëren maar in het algemeen zien we jaarlijks toch een serieuze stijging.

En de voorraad dan? Is die altijd voldoende groot?

(zucht) Het is moeilijk door de nieuwe stijging van de voorbije maanden. De vraag ligt gewoon heel hoog. We krijgen wel veel steun. Vooral van families en supermarkten, maar dat is niet voldoende. De vraag bijhouden is heel moeilijk.

Kerstmis komt eraan, zijn er dan meer donaties?

Zeker en vast. Mensen doneren meer tijdens de kerstperiode en dat is fantastisch. Maar de rest van het jaar "vergeten" die mensen onze voedselbank, en dan krijgen we weer problemen om de vraag bij te houden.

Hoe groot is deze voedselbank eigenlijk?

We zijn zeker een van de grotere voedselbanken in de stad. Vijf jaar geleden is deze voedselbank geopend en sindsdien zijn we uitgegroeid tot een belangrijke hulp voor veel mensen.

Maar zouden voedselbanken eigenlijk moeten bestaan? Maken ze de armeren niet gewoon afhankelijk van de voedselbank?

Voedselbanken creëren een zekere afhankelijkheid. Mensen blijven gewoon terugkomen om hun voedselpakket op te komen halen en ze doen vaak niet genoeg om hun leefwijze te veranderen. Maar als mensen honger hebben, moeten wij ze toch gewoon eten kunnen aanbieden. Voedsel is simpelweg levensnoodzakelijk. We doen naast voedselpakketten ook andere zaken zoals financiële hulp, geld en schuldadvies enzovoort. Zo proberen we mensen minder afhankelijk te maken. Wijzelf weten ook dat gewoon voedsel weggeven geen oplossing is.

Is de locatie van de voedselbank ook een belangrijke factor?

Zeker. We zijn dichtbij Torry, de armste wijk van Aberdeen. Langs de andere kant komen er ook mensen van de andere kant van de stad naar ons.

Hoeveel mensen werken hier bij de voedselbank?

Verspreid over een heel jaar zitten we ongeveer aan 250 vrijwilligers en ongeveer 10 mensen die hier vast werken.

Wordt de armoede in Aberdeen onderschat?

Het wordt wel duidelijker. Aberdeen heeft de reputatie van een rijke stad te zijn. We hebben de olie dat lange tijd voor veel rijkdom heeft gezorgd. Maar er zijn echte armoedewijken in de stad.

Hoe ziet u de toekomst?

Het doel is om geen voedselbanken te hebben in de stad. Maar dat zal niet voor de nabije toekomst zijn, integendeel. Ik ben een optimist, maar de vraag naar voedselbanken zal blijven stijgen.

